GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 67. Brasiovu 10 Septembre 29 Augustu 1876.

Brasiovu 8 Sept a. c. 1876.

Numerulu trecutu alu fóiei nóstre se aflá tocmai sub teascu, candu pre neasteptate priimiramu scirea imbucuratóre, ca Maiestatea S'a Imperatulu, Regele si Marele Principe Francisku Josifu I va sosi in 10 Septembre a. c. intre muntii romantici ai patriei nóstre, in vechi'a cetate Sibiiu, spre a asistá la manevrele mari de tómna ale corpului de armata transilvanu.

Preste pucinu se va implini unu patrariu de seculu de candu locuitorii marelui principatu alu Transilvaniei nu au mai avutu fericirea a poté salutá in mediuloculu loru pe preainalt'a persóna a Maiestatii Sale. Cate evenimente nu s'au petrecutu in acestu lungu spatiu de timpu in patri'a nóstra si cate nu au fostu esperiintiele ce le-au facutu popórele Transilvaniei si ale monarchiei impreuna cu iubitulu loru suveranu!

Traitamu si cateva momente mai imbucuratóre, candu in undulatiunea liniscita a constitutionalismului reinviatu plutea si nai'a dreptelora nóstre sperantie cu tóte ventrele, avutamu si dile de grea recercare a monarchiei si a patriei nóstre restrinse, vediutamu ceriulu seninu si apoi intunecanduse cu nuori grei si ameninţiatori; in bine nu ne-amu sumetitu, in reu nu amu desperatu. In tóte timpurile sub tóte impregiurarile poporulu romanu a remasu nestramutatu in fidelitatea si devotamentulu seu catra tronu si patria.

Pre catu de mare este simtiulu acest'a de alipire catra domnitoriulu seu si inalt'a casa habsburgica, tocmai pre atatu de mare trebuie se fia si intristarea poporului nostru transilvanu, pentru ca, din caus'a iutielei cu care s'a inscenatu calatori'a Majestatii Sale, nu ia fostu concesu se fia pregatitu a intimpiná pe monarchu astfeliu, precumu ar' fi doritu, documentandui si prin semne din afara aceea ce simte in anim'a s'a. Cu tóte acést'a inse Maiestatea S'a va fi acompaniatu in totu pasulu celu va face pe pamentulu transilvanu de cele mai bune dorintie si de iubirea poporului romanu. Totodata suntemu siguri ca i se va dá si acuma destula ocasiune Maiestatii Sale de a se convinge din nou despre adeverat'a loialitate si esemplar'a fidelitate a romaniloru.

Gravu este momentulu, in care ni se face fericirea unei visite imperatesci. Vuetele cele mai neodihnitóre de resbelu suntu respandite in tóta lumea si tiér'a. Cetatienii fideli suntu adencu ingrigiti de cele ce póte se mai cerce patri'a. Afara de acést'a ingrigire generala inse, se mai afla si poporulu nostru tocmai acuma intr'o stare de cea mai mare nemultiumire, elu se vede mai multu cá ori-candu asupritu si postpusu in interessele sale vitale nationale. Situatiunea poporului romanu in multu cercat'a nóstra Transilvania nu mai corespunde astadi mai intru nimicu buneloru si parintesciloru intentiuni, cari a binevoitu ale enuntiá Majestatea S'a de respectite-ori din inaltimea tronului, in favorulu popóreloru de sub sceptrulu Seu.

Sperantiele poporului romanu din marele principatu alu Transilvaniei se diriguu, in urm'a fericitului incidentu alu visitei Maiestatii Sale, din nou si cu mai mare firmitate catra tronu!

Maiestatea S'a, Inaltu care va asistá la esercitiele militari ale braveloru regimente transilvane, cari in cea mai mare parte suntu compuse din fii poporului nostru, si a caror'a stindarte au fostu de atatea ori victorióse pre campurile de batalia, speramu, va duce cu sine convictiunea, ca natiunea romana merita o sórte mai buna, merita inainte de tóte a fi restituita pre deplinu in drepturile sale politico-nationale.

Din partea romaniloru binevoiésca Maiestatea S'a a primi din nou pre lenga omagial'a si caldurós'a bineventare firm'a incredintiare, ca cá in totu-deaun'a asia si acuma ei voru fi gat'a candu va recere necessitatea a'si jertfi avere si sange pentru tronu si patria.

Din „pasialiculu" Fagarasiului.

(+) Nu te mira, iubite lectoru, ca dau acestui tienutu asta numire, pentru ca nu e gluma, tiér'a Oltului, séu mai bine disu, fostulu districtu alu Fagarasiului nu se afla transformatu astadi intr'unu comitatu ci intr'unu adeveratu pasialicu turcescu. Parintesculu guvernu maghiaru a pusu in fruntea acestui tienutu pe dlu Boér Kálmán, care prin temperamentulu seu vehementu si prin strane'a si despotic'a s'a portare 'si-a castigatu titlulu de pasia, incatu si poporulu nu mai dice, ca in Fagarasiu avemu unu capitanu séu unu comite supremu, ci simplu numai „pasi'a nostru".

Nu voiu aminti despre starea generala in care au adusu guvernatorii de adi pre poporulu nostru, pentru ca este cunoscuta pretutindeni. Spunu simplu ca portarea domniloru maghiari a adusu pe ómeni la desperare. Am observatu ca ómenii incepu se simtia, ca le-a ajunsu cutitulu la osu. Voiu impartasi numai pucine dela adunarea generala municipala din 4 Septembre, in care di s'a transformatu districtulu in comitatu.

Se intielege, ca si aci cá si in alte locuri s'a impusu preste totu limb'a maghiara. Legea asia numita a natiunalitatiloru este pentru dnii maghiari nula. Ei, se pare, ca n'au facutu legea pentru cá se-o respecteze ci pentru cá se-o póta calcá in petióre, asemenea turciloru, cari au promisu prin fermane si alte acte publice in faci'a poteriloru tóte drepturile crestiniloru, numai pentru aceea cá se arunce cenusia in ochii lumei, in realitate inse se-i despóia cu totulu.

Ceea ce s'a lucratu aici in adunarea din 4 Septembre se resuma in pucine cuvinte. Boér Kálmán si cu satelitii sei a facutu ce a voitu, fara a luá in consideratiune pe romani. S'au cetitu legile despre arondarea municipieloru si tóte decretele ministeriului. Fostulu capitanu acuma comite a depusu juramentulu de comite supremu, ear' orasiulu Fagarasiu impreuna cu comun'a Galati s'a formatu cá pretura noua.

In fine tatalu comitelui Boér Antal a referatu despre lucrarea la diet'a pestana, despre fericirea ce a adusu acolo tierei cu Tisza Kálmán. Pop'a calvinescu Panczél ii respunse dicandu, ca minte cine dice, ca asuprescu darile pe poporu, pentru ca elu a vediutu, ca poporulu totu mai are de unde plati; caci unui cetatianu din Fagarasiu ia cantatu music'a la diu'a onomastica si acela ia tractatu cu torta.

Tóte au percursu in limb'a maghiara si membrii romani imflau din umeri. Ba nu! Dlu I. Romanu a inceputu se vorbeasca romanesce, inse „pasi'a" numai decatu ia demandatu, cá elu cá amploiatu se vorbeasca in limb'a statului. Ér' dupa pucine parlamentari intre amendoi in limb'a statului i se concese dlui Romanu la rogare umilita, pentru cá se spuna in cateva cuvinte si romaniloru despre ce e vorb'a. Totu asemenea se dede voie si dlui vicariu Ales. Micu, dupa o rogare prea frumósa si sumisa, cá se dica cateva cuvinte in limb'a romana. Incolo tóte au mersu in limb'a statului.

Dlu nostru primariu, Gramoiu, -si atrase cateva cuvente nu pré magulitóre, pentru ca n'a cetitu un'a charthia destulu de bine ungaresce, pre care o recetí apoi bine unu maghiaru. — Er' pe dlu vice-capitanu 'lu intrebă „pasi'a" in tonu muscatoriu „érti?" —

Unu secretu publicu inca este, ca pre toti amploiatii romani ii voru delatura, si la unii li s'a si facutu cunoscutu, cá se-si véda de cale. —

Membrii comitetului municipalu vediendu, ca si cei mai insemnati dintre ei, in positiuni independente — póte cu unele aspiratiuni — se codescu, se esprimau, ca nu voru mai vení la siedintia, pentru ca n'au ce cautá. — In daru te silesci se le arati, ca o astufeliu de procedere n'ar' fi nici decatu in interessulu poporului, pre care l'ar' calcá atunci cu totulu in petióre. Ei ti reflectau, ca cumu stau trebile si in starea disolata a membriloru romani nici n'au ce mai cautá. — Déca nu se va poté face ceva, cá se pasiésca in concordia si in lucrare comuna romanii, care si adi au maioritatea, apoi potu se-si ia „catrafusele", cumu se dice. Amu observatu, ca incepu a se convinge ómenii, ca cu domnii maghiari, orbiti de pasiunea de stapanire, nu este a trai fratiesce; a inceputu se li se deschida ochii, ca nu aceia suntu de vina la starea de astadi, dupa cumu au scornitu unii, cari au sustienutu lupt'a si au fostu persecutati, ci tocmai creaturile plecate, cari au bagatu intrigi intre membrii pentru profitulu loru, si acumu se vedu si ei singuri amenintiati. — Trista convingere, déra adeverata. —

Sibiiu 6 Septembre 1876.

Onor. Redactiune! Dupa cum a-ti notatu si in stim. DV. diuariu, adunarea constituanta a noului comitatu alu Sibiiului fù conchiamata pe 4 l. c.

Dlu comite Wächter Frigyes, de siguru va fi asceptatu mai multe ovatiuni de cum i s'au facutu. Der' lumea merge totu anapoda. D'aceea de locu nu me surprinde primirea rece cu care fù intempinatu dlu comite. Inainte de deschiderea siedintiei erá p'aci se nu mérga nime cá deputatiune spre a invitá pre dlu comite la siedintia. Presentandu-se inse in adunare, de „hoch", „éljen" si „se traiésca", nu erá poména.

Asemenea se facù tacere mormentala si pe tempulu catu a duratu cuventulu de deschidere si depunerea juramentului.

Dlui comite i respunse primariulu cetatii in urm'a carui'a rostí Ill. S'a dlu cons. pens. Elia Macellariu urmatórea cuventare, care mi permittu a vi-o acclude aici.

Mai observu si aceea, ca adunarea erá se se dissólve fora nici unu resultatu. ☐

Ilustre d-le Comite supremu! Desi prea stim. domnu antevorbitoriu a avutu affabilitatea a esprime sentiemintele de incredere ale on. adunari intregi, — fara deosebire de limba si nascere, totusi, fia-mi permisu Illustrissime, a me folosí si eu de acésta ocasiune binevenita, ce mi se

imbía in acestu momentu solemnu, candu pentru prim'a-data avemu onóre a Ve salutá in mediulocului nostru in calitatea de comite supremu alu comitatului Sibiiu, — se -mi fia permissu, dicu, a -mi deschide si eu anim'a si a dá espressiunea sentieminteloru ce nutrescu, atatu in numelemi propriu, catu si a celorulalti membri de nationalitate romana.

Candu facu acést'a nu potu se nu dechiaru cu tóta francheti'a, cu tóta sinceritatea, ca noi romanii **nu** fora unele temeri amu calcatu preste pragulu acestei salle, si ca si in momentulu acest'a ne aflamu sub unele impressiuni fórte neliniscitóre.

Inca n'a sositu tempulu, nice ocasiunea, cá se insîramu causele temeriloru si ingrigiriloru nóstre, credemu inse, ca o singura, — fia si numai fugitiva privire asupra acestei on. adunari, in care cu parere de reu vedemu maioritatea locuitoriloru comitatului representata abiá cu o a patr'a parte, — ne va spune un'a din causele principali ale aceloru nedumeriri ale nóstre.

Si déca totusi suntemu veseli a Ve salutá in mediuloculu nostru, déca Ve aducemu omagiale patriotice si deplin'a nóstra incredere, o facemu Illustrissime in acea placuta sperantia, ca cu tactulu si sentiulu de dreptate, ce Ve caractesiséza si prin influinti'a, ce Vi-o dà inaltulu postu la care V'a chiamatu onorific'a incredere a regimului Mai. Sale, — Ve va succede a planá contrastele ce se voru iví nu numai intre membri de diversa limba a acestei on. adunari, ci si intre dreptele si justele pretensiuni ale poporului preste totu si unele legi existente.

In acea sperantia, ca Ve va succede a aduce pe regimulu M. Sale gratiosului imperatu si rege apostolicu la acea convingere necontestavera: „ca nu prin tractare din afara, ci prin multiumirea popóraloru, are se devina ori-ce statu, ori-ce imperatia mare si potenta, si ca ori-ce lovitura in drepturile unei tieri si ale unui poporu totudeauna este nedrépta si produce sentieminte de dorere“.

Condusi de aceste sperantie repetîmu inc'odata espressiunea deplinei nóstre increderi, dechiaramu si promittemu solennu, ca suntemu si vomu fi totudeaun'a gata a Ve spriginí — dupa micele poteri — in ori-ce lucrare, ori-ce affacere promovatóre de binele si prosperitatea patriei comune si cu deosebire a poporului din comitatulu Sibiiului.

In fine Ve assecuramu, si acést'a cu tóta tari'a cuventului, ca ce privesce credinti'a catra tronu, amórea de patria si respectulu facia de legile existente, noi si comitentii nostri, ba déca mi e permisu a me esprime asiá, intrég'a populatiune din acestu comitatu, nu concede antaiatate nici unui altu poporu de sub coróa'a St. Stefanu, si ca déca amu amintitu despre unele temeri si ingrigiri, se fiti convinsi dle comite supremu, ca acele nu provinu din cugetu si sentiu hostilu patriei comune, ci numai si singuru din sentiulu de conservare propria, pe care mam'a natura l'a plantatu in ori-ce fientia vietiuitóre!

Bucuresci, 4 Septembre n. Eu amu ratiuni grele, care me facu se prepuiu, ca déca evenimentele bellice si caballele diplomatice voru merge totu in directiunea in care decurgu pana astadi, Romani'a inca se va vedea necessitata a-si mobilisa óstea sa, multa pucina cata o are, si ca ori-catu s'au adoperatu se remana in limitele neutralitatiei, ori-catu barbatii de statu ai Romaniei au datu neutralitatiei definitiunea ce trebuea se 'io dea, ori-catu ei au menageatu susceptibilitatea candu a Russiei, candu a Turciei, candu érasi a Austriei, pana acuma nu a indestulatu pe nici-una din acestea trei poteri vecine. Caus'a e naturale: fia-care din acestea -si arróga siesi dreptulu de a dice Romaniei: „Nu esti cu mine, pe facia, in vederea lumei; asia déra esti in contra mea.“ — Suntu mai bine de dóne luni de candu v'am scrisu, ca Romaniei ii va fi nespusu de greu a remané in neutralitate, si cu tóte acestea rogamu pe Ddieu atunci, precum -lu rogu si astadi, cá romanii se-si ajunga scopulu acesta. Solutiunea cestiunei Orientelui a venitu prea curendu pentru Romani'a; ne mai trebuea vreo diece ani de „reculegere“ precum dicu russii. Angli'a nu ar' avea nimicu in contra Romaniei, déca ar' intra si ea in actiune, inse numai cu conditiunea cunoscuta din primavér'a trecuta, cá in casu de dissolutiunea Turciei europene, statulu Romaniei se ia in administratiunea sa si Bulgari'a si cu acésta una quota de cateva sute milióne din datoriile statului turcescu, adeca tocma asia, precum luase regatulu Sardiniei (Piemontulu) cu Lombardi'a una parte din datoriile statului austriacu. De aici s'ar' vedea curatu, ca in fine nici anglii nu se topescu, cá maghiarii, de inflacarat'a amóre catra turci si catra Basî-bozucii loru *), ci ca loru le pasa fórte numai cá se nu pérda nimicu din enormele sume de sute milióne, cu care imprumutasera neincetatu pe Turci'a in cursu de mai multi ani, precum si ca Russi'a se nu póta pune man'a cu nici-unu pretiu din lume pe Constantinopole, pe Bosforu, pe Marea marmora, pe Dardanele, adeca pe Chiaiea lumei. Pre candu se facuse Romaniei pe sub mana acea oferta brillanta de catra Angli'a, barbatii sei de statu si principele avura tactulu destulu de finu, pentru-cá se se inchine lui Iohn Bull cu multa sanetate, se-i multiamésca pentru neasteptat'a bunavointia si se refuse a participa la fallimentulu definitivu alu Turciei, si la glori'a fórte problematica de a civilisa pe cinci milióne de bulgari fora voi'a loru, de a se ingloda in noróiele turcesci si totu-odata a-si baga man'a in cuibulu de vespi, in bulgarime grósa la capu si parte turcita in regiunile superiori ale societatiei sale. Astadi afla chiaru press'a din Londonu, ca romanii s'au portatu pana acilea cu mare prudentia! Firesce, pentru-ca éta, turcii ne mai avendu cu ce coperí necumu spesele bellice, déra nici ale administratiunei normale, emitu de nou cateva sute de milióne moneta-papiru (cá bancnotele si cá notele de statu austriacu), inse vai, cu ce cursu? Notele vechi ale Turciei au cursulu 300/100, adeca pe 100 lire de auru dai 300 lire in note; ce cursu voru avea acestea nóue? Finantiele Romaniei anca nu stau ceva stralucitu; cu tóte acestea, aici inca totu nu avemu note séu bilete de valórea imaginaria; éra obligatiunile de statu ale Romaniei, in mani'a celoru mai furióse crise prin care amu trecutu noi si staturile apusene, stau si astadi multu mai bine decatu cele austriace; asia de ex. obligatiunile rurali**), care aducu 10% pe anu, se vendu cu 92 din 100; cele dominiali, adeca obligatiuni date pe hypothec'a dominieloru statului cu dobenda de 8% pe anu, $87\frac{1}{4}$ etc. Ceea ce ingreunà pana acuma pe Romani'a, au fostu emissiunile in valóre prea scadiuta si interessele prea exagerate, apoi cativa rei administratori de finantie. In acestu ramu, cá nicairi, ne trebuesce una scóla din cele mai severe.

Déra acumu alta grija mare. Precum vedeti, rusii alérga neincetatu pe tóte partile in Slavi'a meridionala, cá mane va sta una armata intréga rusésca in faci'a turciloru. Ati cititu inse ceea ce scrie renumitulu diariu politicu hebdomadariu „Revue des deux Mondes“ despre marele principatu alu Transilvaniei? Cine ar' fi crediutu, ca acea tiéra montósa, acelu territoriu de 1100 miluri patrate, de care se parea ca Europ'a uitase cu totulu, se fia astadi luatu in consideratiune alaturea cu Constantinopolea, cá territoriu de importantia strategica si politica immensa, cá base si chiaie la tóte operatiunile militarie, cá cetatea cea mai formidabile din tóta Europ'a, cá pomulu de discordia intre Russi'a si Austri'a! Óre pricepu acumu ardelenii vostri, pentru-ce li se dicea neincetatu de cativa ani incóce: „Nu fugiti de catania, deprinde-ti-ve in arme.“ Orbi era ei de nu vedea, unde are se impinga nebuni'a desperata a unguréniloru tiér'a si statulu? Astadi este mai pre susu de tóta indoiél'a, ca tirani'a unguréniloru cu impunerea brutala a limbei loru au acceleratu fórte multu cris'a orientale prin aceea, ca au adusu pe tenerimea slava la desperatiune, au facutu cá se alerge pe urm'a bohemiloru (1867) nu numai la Belgradu, ci de-a dreptulu la St. Petroburg, la Moscu'a si in tóta Russi'a. Maghiarii urla si racnescu in contra Omladinei serbesci. N'au nici-o dreptate, ei maghiarii 'i-au datu potere de viétia, ei 'i-au trimisu recruti si adepti de ani patrudieci incóce prin tirani'a limbei si prin egoismulu loru, cu care se póte mesura numai celu nemtiescu in Europ'a. Chiaru si Russi'a luà in decadele din urma exemplu totu numai dela maghiari, cá se persecute pe mórte limb'a polóna. Din caus'a persecutiunei unguresci au trecutu mii de slavi juni in Russi'a, unde au fostu primiti, buna-óra cá si junii de romani la Romani'a, in armata, in diregatorii civili, unii si in monastiri. Multi din acei juni ajunsi acuma barbati seriosi, acuma se intorcu in patri'a loru „cu scopu cá se o scape de turci si de unguri“. Le trebuea acésta unguréniloru?

Ei si turcomanii din Vien'a se incérca se oprésca cá voluntarii russi se nu alerge in ajutoriulu serbiloru; russii inse suntu prea bine informati, precum s'a mai observatu si in „Gazeta“, ca mii de maghiari si alti austriaci si prussaci se afla de multu combatendu in liniile turcesci in contra serbiloru, precum si, ca pana acumu una parte a óstei turcesci fù platita cu bani englesesci, prin urmare ca altii au fostu cari au esplicatu neutralitatea asia, precum le place si russiloru. Dupa tóte acestea maghiarii nu incéta a irrita si intiepa cu ace pe Ursulu dela nordu. Urmarea va fi, ca influinti'a russésca in locu se scada, ea mai virtosu va cresce neincetatu in Ungari'a.

Intrebarea inse pentru noi este cu totulu alt'a: Va mai potea resiste Romani'a multu timpu la minunatele promissiuni pe care Russi'a le arata cu o mana si la cumplitele amerintiari ce le tiene in cealalta? Ori-ce resultatu va avea lupt'a turco-serbésca si ori-cumu s'ar' formula conditiunile de pace, Romani'a nu va scapa usioru din acésta dilemma. Frumóse suntu promissiunile Russiei si salvatórie pentru existenti'a nationale si politica a elementului nostru romanescu, déra cine-mi sta bunu, ca acelea se voru potea realisa fara a deveni una din causele unui bellu universale? Noi vediuramu in ce modu fù primitu modestulu memorandu si punctatiunile din Iuniu adressate Portiei de catra dn. Cogalnicénu pre catu fù densulu ministru alu affaceriloru externe, atatu in Constantinopole, catu si la Vien'a si B.-Pest'a. Déra in catu pentru acelea puncte, credu ca suntu bine informatu candu ve spunu, ca dn. N. Ionescu, ministru actuale alu affacerilotu esterne si chiaru ministeriulu intregu nu va cede si nu va lasa nerealisata nici-una din acelea pretensiuni drepte si ecuitabili ale Romaniei. De altumentrea dilele acestea se latí faim'a, ca gubernulu nostru in faci'a schimbatei situatiuni va convoca érasi camerele in sessiune estraordinari'a, spre a cere din nou manifestarea voíntiei nationale prin representantii legali.

In tóte ministeriele nóstre se vede activitate mai mare cá ori-candu altadata; déra ministeriulu bellicu si alu culteloru se pare ca ar' intrece pe tóte. Activitatea febrile a celui de antaiu se esplica usioru. In ministeriulu culteloru se pare ca s'ar' prepara reforme radicali pe terrenulu instructiunei. Deocamdata audimu ca s'au destituitu mai multi professori gimnasiali, unii pentru lenea loru, altii pentru „spiritu de reactiune“, ceea ce mie 'mi suna fórte curiosu la urechia. —

Sciri telegrafice. — Belgrad 6 Septembre (tel. off.). — In cele trei din urma dile si in totu decursulu noptii trecute amu avutu lupte inversiunate pe siesurile dela Iavor pana la Mucnoa. Turcii au fostu scosi din trei intariri, au perdutu doue baterii si au fostu batuti si pusi pe fuga. Lupt'a a reesitu in favórea nóstra. Trupele nóstre (serbe) s'au batutu bine, au luatu drapele, pusci si munitiuni si au facutu multi prisonieri. — In din'a de 5 Septembre, turcii au atacatu din nou miculu Zwornik si au fostu respinsi aprópe de Icopavnik. Inimiculu a fostu atacatu chiaru pe te-

---

*) Basî, capu, bozucu, nebunu, desiuchiatu, spulberatu. Basî-bozucu, Capu-nebunu.

**) Cá Grundentlastungsobligationen la DV.

ritoriulu seu si batutu, cu tóte ca avea poteri de trei ori mai numeróse. —

Zar'a 6 Septembre. — Turcii au atacatu eri de odata pe muntenegrini in partea despre Bielopavlika si catra Meduu. Lupt'a a luatu mari dimensiuni; resultatulu nu e cunoscutu. Muktar-pasi'a inaintédia incetu dér' regulatu catra Grahovo.

Vidin 6 Sept. (fontana turcésca) Osman-pasi'a inaintédia catra Paracin. — Ragusa 6 Sept. Turcii au intratu in Bielopavlica si Cuci. Femeile si copii din Grahovo fugu catra fortulu austriacu Dragalj.

Belgrad 6 Septembre (off.) In 2 Septembre au atacatu insurgentii serbi subu Lazar Pavlovici pe turci la satulu Pardus din josu de Kopavnik si au liberatu familiele captive serbe din manile turce. In 3 Sept. au atacatu turcii pe insurgenti la cetatea Vlasca Kavn'a Turcii au fostu de trei ori mai numerosi. Lupt'a a duratu 5 óre. Insurgentii au remasu invingatori. Turcii se retrasera in fuga mare. — Dela armat'a Moravei a venitu urmatoriulu telegramu: Horvatovici cu corpulu seu asiediatu in Alexinatz ameninția din spate pe Achmed Eyub-pasia care a inaintatu pe tiermulu stengu alu Moravei pana la Ljubes. Turcii s'au retrasu pentru aceea pana la Preilovica. In Belgrad au sositu vulnerati: majorulu cont. Ales. Manovits, Kaunitzki, Colonelulu Oscar Betelli, Marquis-ulu de Otto. Colonelulu Rajevski a cadiutu in bataia.

Vien'a 6 Sept. „Press'a scrie: Pórt'a a refusatu orice armistitiu. „Corr. pol. relatédia din Belgradu: Marile poteri s'au unitu asupra urmatóreloru puncte ce suntu a se pune de basa a negotiatiunei de pace: Restabilirea statului quo ante, amesurata desdaunare de resbelu, Platirea celoru trei rate restante din tributulu datoritu Pórtei, parasirea fortaretiei Miculu-Zwornicu. S. d. T.

London 6 Sept. — Fostulu ministru Gladstone a publicatu o brosiura, in care sustiene, ca o repetitiune a crudimiloru turcesci se va poté evitá numai prin liberarea Bosniei, Hertiegovinei si a Bulgariei de sub administratiunea turcésca. —

Constantinopole 4 Sept. — Pórt'a inca nu a respunsu la mediatiunea mariloru poteri. Represintantii Angliei, Austriei, Franciei, Italiei, Germaniei si Russiei au recomendatu inaltei Pórte unanimu concederea unui armistitiu de o luna pentru toti combatantii. — Se astépta cá Pórt'a se comunice ambassadoriloru pana in 11 Septembre conditiunile sale de pace. —

Vien'a 3 Septembre. — „Corespondinti'a politica“ dice, ca negotiatiunile de pace mergu reu. Marele-viziru ar' fi declaratu ambasadoriloru, ca pórt'a este dispusa se termine resbelulu, dér' ca nu póte se inceteze cu ostilitatile pana ce nu i se va da garantii serióse despre reusit'a negotiatiuniloru. Intre aceste garantii, Marele-viziru intielege si luarea Alexinatiului si Deligradului. Ocuparea acestoru fortaretie o considera Pórt'a cá o satisfactiune a onórei sale militarie si afara de acést'a ar' mai potoli óre cumu si spiritele poporatiunei musulmane, care nici nu voiesce se audia vorbindu-se de pace, pana ce turcii nu voru fi in faci'a Belgradului. Marele viziru a subordonatu chiaru actiunea diplomatica luarii Alexinatiului. In urm'a acestei hotarari s'au si datu ordine generalissimului Abdul-Kerim-pasi'a, cá se grabésca operatiunile militarie care au de scopu ocuperea Alexinatiului. Totu ceea ce Pórt'a póte se acorde in privinti'a Bosniei si a Hertiegovinei este cá aceste dóue provintii se aiba guvernatori crestini.

Belgradu, 4 Septembre. — Lucrurile au inceputu se fia pucinu favorabilu serbiloru. Unu martoru ocularu care a sositu astadi din Alexinatiu spune, ca arip'a drépta a serbiloru a incercatu la 1 Septembre se atace pe turci si sei respinga spre Supovac. Turcii pusera in miscare tóte fortiele loru, respinsera arip'a drépta serbésca si inaintara spre nordu de malulu stangu alu Moravei. Arip'a serbésca a fostu despartita de corpulu intregu alu armatei si a fostu nevoita se se retraga in intaririle dela Deligradu. Se dice, ca turcii au ocupatu capulu podului dela Alexinatiu avendu astu-felu in mana cheí'a intaririloru dela Alexinatiu. In urm'a acestor'a Cernaieffu ordona, ca corpulu principalu alu armatei se se retraga in Deligradu lasandu cá garnisóna in Alexinatiu numai 10 bataliône.

Cetimu in „Rom.“ urmatóriele:

Cititorii nostri -si aducu aminte ca, cu ocasiunea interpelarii facuta in Camera de d. Dr. Iatropolu, in privinti'a motiveloru cari au ocasiunatu oprirea ambulantiei romane, care plecase in Serbi'a, d. Cogalnicénu, ministrulu affaceriloru straine, a respunsu citindu o nota in care guvernulu otomanu declara, ca de si a subsemnatu conventiunea din Genev'a, totusi nu póte se garanteze neutralitatea ambulantieloru Crucei Rosii de óre-ce n'a datu oficiariloru si soldatiloru nici o instructiune in acésta privintia.

Respunsulu acesta a causatu o mare surprindere.

Medicii ambulantiei, cari se aflau deja la Turnulu-Severinu, asceptandu ordine d'a trece Dunarea, nu s'au speriatu inse de locu d'acésta declaratiune ci, cu unu curagiu mai pre susu de ori-ce lauda, au primitu a merge inainte spre a indeplini chiaru cu risculu vietei loru o sacra datoria de umanitate.

Respunsulu Turciei s'a comunicatu atatu presiedintelui comitetului internationale din Genev'a, catu si presiedintelui republicei Elvetiane si potemu afirmá, ca tóte guvernele au fostu adencu miscate si s'au asociatu la drépt'a protestare a guvernului romanu, comunicandu Sublimei Porti observatiunile loru.

Astadi aflamu din sorginte sicura, ca Pórt'a a venitu asupr'a acelei decisiuni, dandu ordine autoritatiloru civile si militare d'a respectá ambulantiele si ranitii din armat'a Serba si permitiendu societatii imperiale a mediciloru din Constantinopole se formeze o ambulantia sub protectiunea Crucei Rosii.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Siedinti'a din 16/28 Augustu 1876.

Reportulu

delegatiunii Societatii academice romane presintatu societatii la deschiderea sesiunii din 16/28 Augustu 1876.

Domniloru membrii!

Delegatiunea Societatii academice romane vine, la deschiderea sesiunii anuale, a supune onorabilei societati resumatulu activitatii sale in decursulu anului incetatu.

I. In prim'a linia vinu lucrarile esecutate si date publicitatii, si anume:

a) Terminarea proiectului de dictionariu, lucratu de comissiunea lexicografica cu concursulu unor'a din membrii societatii, conformu cu dorinti'a espresa de societate in sesiunea anului trecutu. Acum acésta opera se supune criticei generale a publicului literariu, si astépta cu incredere opiniunile barbatiloru competinti de cari se se póta folosí sectiunea filologica la revisiunea prevediuta prin regulamentulu relativu la acésta lucrare.

b) Continuarea lucrariloru Glossariului pana la lit. N care, dupa promissiunea membriloru comissiunii, legitimédia speranti'a a se terminá in anulu urmatoriu.

c) Tiparirea traducerii in limb'a romana a operei principelui Dim. Cantemiru Descrierea Moldaviei, lucrare inceputa de d. A. Papiu Ilarianu si inchiaiata prin staruintiele comembrului d. G. Baritiu.

d) Tiparirea a 15 cóle din traductiunea Istoriei imperiului otomanu, compusa totu de principele D. Cantemiru.

e) Publicarea traducerii operiloru lui C. Cr. Sallustiu, esecutate de d. Dem. Dobrescu.

f) Publicarea analeloru societatii din sesiunea anului 1875.

Aci e loculu de a se notá ca, pentru mai multe motive, s'a impedecatu tiparirea traducerii comentarieloru lui Cesare de Belulu civile si anese, esecutate de d. Caianu, asemene si traductiunea filipiceloru lui Cicerone, din causa ca traducatorulu a intardiatu cu revisiunea ce i se recomendase de sectiunea filologica.

II. Cu fericire s'anuntia societatii, ca din operele puse la concursu, s'au presintatu urmatóriele manuscripte;

a) Gramatic'a limbei romane, partea II, Sintactica, cu devis'a: „Littera sermonis fida ministra mei“ Ovid.

b) Patru traduceri din Titu-Liviu cu devisele.

1. „Titi Livii lactea ubertas“.

2. Habuit illa aetas inauditum omnibus saeculis celebrandumque miraculum, ut tantam urbem ingressi aliud extra urbem quaererent. (In epistol'a ad. Paull D. Hieron).

3. μάχου ὑπὲρ πατρίδος (lupta-te pentru patria), din prefaci'a latina a chronicului Moldo-Vlachiloru de principele Dem. Cantemiru.

3. In maxuma fortuna minuma licentia.

III. Situatiunea financiara a societatii se póte vedé in tabelele anesate pe langa acestu reportu; aci ne marginimu a notá:

a) Escedintele, care dupa budgetulu votatu in sesiunea anului trecutu, se prevedea a fi in sum'a de lei 5627, acum se urca la cifr'a de lei 10.650,04; acestu escedinte inse computa si sum'a donatiunii facuta de fericitulu repausatu archim. Melchisedecu Radianu, care donatiune, de si dupa anuntiarea donatorului erá de 400 galbeni, dér' dupa lamurirea finala s'a constatatu a fi numai de 3382 lei. Acésta avere „remasa dela repausatulu archimandritu se considerase de guvernu cá successiune vacanta, dér' dupa ce delegatiunea probă legitimitatea dreptului seu, se restitui societatii fara processu.

b) Subventiunea acordata dintru inceputu Societatii academice din budgetulu statului, in suma de 23,500 lei, ér' in cele din urma redusa la 10,000 lei, ministeriulu din anulu trecutu, sub motive de economia, o suprimase, si societatea se aflá in trist'a situatiune d'a nu poté functioná din lipsa de medie pentru acoperirea speseloru necesarie la tienerea siedintieloru. Gratia bunei-vointie a guvernului actuale, subventiunea de 10,000 lei s'a restituitu prin votulu camerei nationale, si avemu firm'a sperantia ca se va mari dupa necesitatile acestei institutiuni si se va fisá prin o anume lege.

c) O importanta inchietudine a preocupatu pe delegatiune relativu la fondurile puse la Cass'a de depuneri si consemnatiuni. Bonurile societatii in valóre de 280,000 lei au disparutu impreuna cu alte fonduri ale particulariloru, si delegatiunea n'a potutu capetá nici macaru valórea cupóneloru cuvenite pe 1 Iuliu anulu curinte. Dér' dupa reclamatiunile facute, onor. ministeriu de financie a promisu, ca in sesiunea viitóre a camerei va cere desdamnarea tutoru persóneloru frustrate de delapidatori.

d) De beneficiele legatului repausatului intru fericire generalu C. N. Herescu, societatea inca nu s'a pututu folosi. Presiedintele societatii va supune unu istoricu speciale spre a se vedé fasele prin cari a trecutu pan'acum acésta afacere, pentru ca societatea se iè decisiunea ce i se va paré mai nimerita.

IV. Bibliotec'a societatii s'a mai inavutitu cu 72 volume séu fascicule cumparate, si cu 77 volume donate mai alesu de dnii gen. G. Adrianu, Baronu d'Avrilu, Al. Odobescu si altii. Din fondurile budgetului votatu s'au legatu 88 volume din cartile societatii. Pe langa acestea este de mentionatu acuisitiunea aparateloru de observatiuni meteorologice, cari s'au cumparatu din fondurile votate in anulu trecutu, si cari d'o camdata s'au incredintiatu dlui comembru P. S. Aurelianu.

V. Respunsu de multiamire s'a primitu dela dnii Rich. Lepsius, Ad. Tobler, Max Müller, Grand Duff si generarele G. Adrianu, pentru numirea de membrii onorari ai societatii, precum si pentru operele ce li s'au tramisu, apoi dela Academi'a regale de sciintie si litere din Copenhag'a, dela Societatea geografica din Parisu, dela Academi'a de sciintie din Berlinu, dela Academi'a de sciintie din Vien'a, si dela Institutulu archeologicu din Rom'a pentru operele ce li s'au tramisu de Societatea nóstra academica.

VI. Societatea are a deplange esirea din viétia a duoi barbati distinsi, cari au onoratu-o: unulu este membrulu seu actuale, venerabilele P. Poenaru, care a lucratu o viétia intréga pentru propagarea sciintieloru si a instructiunii printre romani, si celalaltu este membrulu onorariu Frid. Diez, marele maiestru alu gramaticei comparative a limbeloru romanice. Delegatiunea nu se póte indouí ca societatea, impreuna cu natiunea, va regretá aceste perderi irreparabile.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu generale, I. C. Massimu.

Noutati diverse.

(Program'a festivitatiloru) ce voru avé locu in Sibiiu in timpulu presintiei Majestatii Sale imperatului si regelui s'a publicatu in „S. d. T.“ si contiene urmatórele puncte: In 10 Septembre 1876 la 7 óre dimineatia, indata ce va sosi trenulu cu Majestatea s'a, voru resun'a clopotele dela tóte bisericele pana candu va descinde Majestatea

Sa la Escel. Sa comandantele militariu LMC. barone Ringelsheim. La gar'a festivu impodobita va fi salutata Majestatea Sa de catra somitatile autoritatiloru militare si civile. La intrarea in strad'a Elisabetei si in frontulu turnului dela sfatu suntu ridicate doue arcuri de triumfu de flori si verdeatia. Incepandu dela gara pana la cas'a comandantelui voru forma reuniunile industriale cu stindartele loru, scolarii dela scólele mediulocii, apoi tierani din satele vecine imbracati in haine festive spalieru pe amendoue partile ale stradeloru decorate festivu. Dupa sosirea Majestatii Sale se vor' aduna inaltulu cleru, autoritatile militare si civile inaintea gardei principale si voru asteptá acolo se véda déca va binevoi Majestatea S'a a-le concede se i se presente.

La 12 óre de ameadiu va binevoi Maiestatea S'a a dá audientie. Dupa ameadiu voru produce pompierii voluntari din Sibiiu esercitiele loru, apoi va arangiá reuniunea de dare la semnu a cetatieniloru sibiieni o dare la semnu festiva. Dela $7^1/_2$ pana la 10 óre sér'a va fi illuminatiune festiva in cetatea intréga. In 11 Septembre 1876 Mai. S'a va face o revista a trupeloru pe campulu celu mare de esercitiu. Sér'a conductu de tortie. In 12 si 13 Septembre va asistá Maiestatea S'a la manevrele din giurulu Sibiiului. Sér'a la 9 óre va plecá Maiestatea S'a din Sibiiu. Stradele cari ducu la gara voru fi illuminate.

(Audiintie la imperatulu). Cetimu in foile din Sibiiu urmatórea publicatiune: „Conformu unei insciintiari ce mi a venitu dela inaltele locuri, Maiestatea S'a cesara si regésca apostolica, prea inaltiatulu si prea gratiosulu nostru Domnu si Rege se va indurá a dá in 10 Septembre 1876 la 12 óre la am. audientie. La insarcinarea prea inalta domnulu secretariu aulicu de König, care va sosi aici in 7 l. c. la 9 óre a. m. va primi insinuarile la audienti'a prea inalta mai susu amintita in 7, 8 si 9 l. c. aici in cas'a lui Haller (piati'a mare nr. 17). Sibiiu in 5 Septembre 1876. Comitele supremu alu comitatului Sibiiu si comitele sasiloru Fried. Wächter“.

(Illuminatiune si conductu de tortie). Domineca in 10 l. c. sér'a se va illuminá Sibiiulu cu ocasiunea presintiei Maiestatii Sale. Luni sér'a va avé locu unu conductu grandiosu de tortie, la care va participa intrég'a populatiune barbatésca inteligenta a Sibiiului.

(Tergulu de tómna alu Sibiiului) s'a stramutatu, din causa cá se nu fia conturbate festivitatile de priimire ale Mai. Sale de pre diu'a de 2/14 Septembre, pe 11/23 Septembre a. c.

(Cursulu alu doile de agronomia pentru invetiatorii poporali in Mediasiu) s'a tienutu dela 21—30 Augustu; a fostu cercetatu de catra 40 invetiatori poporali, intre cari 28 sasi si 12 romani. Acesti'a se imparte pe cercurile, respective scaunele urmatóre: Orastia — Sabesiu 1 sasu si 1 romanu· Miercurea 1 sasu. Mediasiu 15 sasi si 2 romani. Sibiiu 2 romani. Nocrichu—Sieic'a mare 2 sasi. Sighisiór'a 5 sasi si 1 romanu. Rupea 2 sasi. Brasiovu 4 romani si 1 sasu. Din comitate 2 romani si 1 sasu.

(Incendie). In Muresiu-Osiorheiu a fostu érasi unu focu mare. In 2 Sept. au arsu mai multe case si spitalulu militariu. Lui „Kelet“ i se scrie, ca acolo a arsu in timpu de 24 óre de patru ori, in nóptea spre 1 a Sept. Nóptea la 2 óre au fostu alarmati locuitorii pentru prim'a óra. Ardea in strad'a „Kerektó“ in cas'a lui Stefanu Petelei. Foculu inse s'a potolitu iute sosindu pompierii. La órele $9^1/_2$ innainte de amédiu locuitorii au fostu din nou speriati. S'a fostu aprinsu o apertinentia a casei lui Vorell de pe piatia. Foculu s'a stinsu cu iutiéla, populatiunea inse erá neodihnita si irritata si a arestatu pe unu honvedu si pe unu tieganu ducandui la primaria. Déca nu ar' fi intrevenitu autoritatea, cei doi prinsi ar' fi cadiutu victima furiei populatiunei. Intre 2 si 3 óre dupa ameadiu a arsu la dómn'a Sigmund Petri in strad'a Kis. Szt. Király, foculu fiindu iute domolitu. Nóptea s'a aprinsu siur'a dómnei Adam Nagy, in care dormiau imblatitori dela Odorheiu. Cas'a dómnei Bardosi si didirile mai mici de lenga spitalulu militariu au arsu totalu. Pompierii cu tolumbele, cetatianimea, honvedii si infanteri'a au desvoltatu cea mai mare energia la stingerea focului, si numai acestor'a si impregiurarei ca se aflá apa destula pentru stensu, este a se multiumí ca daun'a nu a fostu mai mare.

— Din caus'a multeloru incendii s'a rogatu cetatea Muresiu-Osiorheiu la ministeriu de interne pentru publicatiunea dreptului statariu contra taciunariloru pentru raionulu cetatii.

— Domineca in 3 Sept. a isbucnitu foculu intr'o siura acoperita cu paje in Sacadatu si au arsu in timpu de o $^1/_2$ óra mai tóte casele si siurile locuitoriloru unguri. Mai tardiu s'a reslatitu foculu in trei strade si au aprinsu si siurile unoru romani, ér' casele de economia ale preutului rom. gr. cat. se prefacura in cenusia.

Mai nou.

Lui „S. d. T.“ i se telegraféza din Vien'a: Maiestatea S'a va plecá in 9 l. c. dimineatia din Vien'a numai cu-o suita mica.

Neoplant'a 7 Sept. Dervisiu-pasi'a a atacatu cu tóte trupele sale eri satulu Rogame in Piperi, unde se aflau numai doue bataliuni muntenegrine. Aceste au tienutu in siacu pe turci atat'a timpu, pana le au venitu in ajutoriu alte trei bataliuni. Fiindu intariti astfeliu au respinsu pe turci si iau silitu se treaca riulu Morac'a unde s'au inecatu multi. Multi au cadiutu prisonieri in manile muntenegriniloru.

— Intre Iavor si Mucnja au fostu respinsi turcii dupa o lupta de trei dile, parasindu trei intariri. Serbii au luatu stindarte, munitiune, pusci si au prinsu multi turci.

Constantinopole 6 Septembre. O parte din trupele turcesci dela Alexinatz a pornitu spre Deligrad pentru a taia lini'a de retragere a Serbiloru in casulu candu acesti'a aru parasi Alexinatzulu. — Incingerea sabiei lui Osman va avé locu mane in mosieia lui Ejub.

Vidin 7 Sept. (telegr. off. turc.) Serbii au parasitu mai toti Alexinatzulu. Turcii au pornitu catra Deligradu.

Cattaro 6 Sept. Muntenegrinii sustienu ca, ei aru fi respinsu ataculu ofensivu alu turciloru.

Pretiurile piacei

in 8 Septembre 1876.

Mesura	Speciea fructeloru	Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitra	Granu fruntea	8	40
	Granu midiulociu	7	85
	Granu de diosu	6	85
	Mestecatu	6	24
	Secara fromósa	4	64
	Secara de midiulocu	4	42
	Ordiulu frumosu	3	42
	Ordiulu de midiulocu	3	31
	Ovesulu frumosu	2	22
	Ovesulu de midiulocu	2	10
	Porumbulu	3	98
	Meiu	3	64
	Hrisca	4	42
	Mazerea	5	52
	Lintea	7	74
	Faseolea	3	96
	Sementia de inu	12	14
	Cartofi	1	80
1 Chilo	Carne de vita	—	36
	„ de rimatoriu	—	48
	„ de berbece	—	24
100 Chilo	Seu de vita prospetu	30	—
	„ „ „ topitu	—	—

Cursurile

la bursa in 6 Septembre 1876 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5	fl. 80	cr. v.	a.
Napoleoni — — —	9	„ $64^1/_2$	„	„
Augsburg — — —	101	„ 40	„	„
Londonu — — —	120	„ 85	„	„
Imprumutulu nationalu —	70	„ 35	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	66.	„ 90	„	„
Obligatiunile rurale ungare	75	„ 40	„	„
„ „ temesiane	73	„ 75	„	„
„ „ transilvane	74	„ 75	„	„
„ „ croato-slav.	86	„ —	„	„
Actiunile bancei — —	854	„ —	„	„
„ creditului — —	148	„ 25	„	„

Redactoru respundietoriu si Editoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.